

El llenguatge

Relatius

Dues proposicions o oracions complexes com Hem de demanar perdó a qui vam ofendre i Ha vingut la secretària a qui vam donar la carta tenen una estructura molt diferent, malgrat el nexce que enllaça la subordinada de cada una a la seva principal sigui el mateix conjunt a qui. L'oració subordinada de la primera proposició és una relativa substantiva: qui vam ofendre equival a la persona ofesa (o les persones ofeses), i admetria l'adjunció de l'article definit, el qui vam ofendre o els qui vam ofendre. En canvi, la subordinada de la segona proposició és una relativa adjectiva, que fa la funció de complement determinatiu de l'antecedent (la secretària): amb el mateix valor determinatiu de a qui vam donar la carta hauríem pogut dir, per exemple, del departament. En les oracions d'aquest segon tipus qui va precedit sempre d'una preposició, la qual és regida pel propi verb (donar la carta a...). En el primer cas, si qui va precedit per la preposició a, és perquè l'exigeix el verb de l'oració principal, és a dir, demanar (i no ofendre).

Una consideració precipitada potser faria correspondre una proposició com Hem parlat del funcionari a qui hem trobat al despatx al segon model. Però en realitat aquesta proposició és semblant a hem de demanar perdó a qui vam ofendre. Efectivament, qui hem trobat al despatx és una relativa substantiva, amb el mateix valor que tindria un grup nominal com, per exemple, el director (Hem parlat del funcionari al director): qui, per tant, no substitueix el funcionari sinó que representa la persona a qui en vam parlar. I si és que amb una subordinada relativa volíem determinar de quin funcionari es tracta —fóra, per tant, una relativa adjectiva— caldria recórrer, en bona sintaxi, al terme relatiu que, en funció de complement directe (en aquest cas del verb trobar) i que no demana cap preposició: Hem parlat (no s'especifica a qui o amb qui) del secretari que vam trobar al despatx.

Albert Jané